

Članicam in članom ZAPS
Strokovni javnosti

POBUDA HIŠA JE DELO VSEH!

15 JUNIJ 2023
V LJUBLJANI

Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi,

Na vas se obračam s pobudo »**Hiša je delo vseh**«. Namen pobude je uveljaviti novo prakso podeljevanja priznanj vsem sodelujočim, ki so potrebni za uspešno načrtovanje in realizacijo naših stavb in oblikovanih odprtih prostorov.

Avtorstvo velja za eno ključnih kategorij arhitekturnega in krajinsko arhitekturnega ustvarjanja. Avtorji so deležni pohval ali graje, avtorji prejmejo nagrade za odlične realizacije. Uspešni objekti se vpišejo v kolektivno zavest skupaj z njihovimi arhitekti: Plečnikovi mostovi, Ravnikarjev Trg republike, Šubičev Nebotičnik, pogosto avtorjem vsaj retorično pripisujemo, da so te stavbe kar sami postavili. Vendar pa za načrtovanje in izvedbo stavb in oblikovanih odprtih prostorov nismo zaslužni samo arhitekti.

Za uspešno realizacijo je potrebna tudi množica ostalih sodelujočih: projektantov, inženirjev vseh strok, delavcev in delovodij na gradbišču, nadzornikov, pomočnikov, glavnih izvajalcev in podizvajalcev. Vsi na projektu ali pri njegovi izvedbi porabijo tedne, mesece ali leta svojega življenja, mnogi od njih opravljajo težko fizično delo v veliko zahtevnejših delovnih razmerah kot projektanti v pisarnah, podvrženi so tudi nevarnostim delovnih nesreč, ki nekaterim puščajo tudi trajne posledice. Ni prav, da nikjer niso niti omenjeni, kot da njihovega prispevka nikoli sploh ni bilo.

V iskanju primerne priznanja vsem sodelujočim se lahko ozremo po filmski industriji. Koncu vsakega filma sledi seznam vseh, ki so pripomogli k njegovemu nastanku. Običajno se ta seznam predvaja kar nekaj minut – gledalci dejansko mnogokrat obsedijo v kinodvorani in ga spremljajo do konca. Na njem niso zgolj filmski akterji, ampak tudi celotno podporno osebje: vozniki, kuharji, scenski delavci, dresserji živali in podobni. Če to vsakič znova zmore hollywoodska filmska industrija, ki je sicer znana po zvezdniškem sistemu brez socialne rahločutnosti, ni razloga, da tega ne bi zmogli tudi pri nas.

Dajem pobudo, da projektanti tekom celotnega procesa načrtovanja in izvedbe objektov vodimo evidenco vseh sodelujočih: vseh arhitektov, krajinskih arhitektov in inženirjev, predstavnikov naročnika, nadzornikov in izvajalcev na gradbišču. Ob zaključku gradnje naj se ta seznam tudi predstavi – po možnosti na objektu in se tako primerno zahvali vsem, ki so pripomogli k njegovi realizaciji.

Družba se spreminja in z njo tudi naši pogledi na svet in soljudi. Danes si težko predstavljamo, da je bila nekoč vrednost posameznika odvisna od njegove veroizpovedi ali barve kože. Tudi odnos do avtorstva se je že precej spremenil – včasih smo arhitekturno delo pripisovali enemu samemu avtorju, velikemu arhitektu, danes govorimo o kolektivnem avtorstvu celotnih ekip, poleg arhitektov pa se v objavah projektov končno navaja tudi sodelujoče inženirje.

Naj predlagana gesta, skromna zahvala vsem sodelujočim pri načrtovanju in gradnji objektov, predvsem delavcem na gradbiščih, predstavlja naš majhen, a pomemben korak k priznavanju edinstvenosti in dostojanstva vsakega izmed nas. Arhitekti smo zavezani h gradnji boljše družbe!

Z najlepšimi pozdravi,

Zbornica za arhitekturo
in prostor Slovenije:

Tomaž Krištof, univ.dipl.inž.arh.
Predsednik

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'TK' with a flourish.

Hiša je delo vseh!

OBJEKT: _____

SEZNAM SODELUJOČIH

VEGOVA 8
1000 LJUBLJANA
SLOVENIJA
+386 1 24 20 670
ZAPS@ZAPS.SI
WWW.ZAPS.SI

PROJEKTANTI

<i>Ime in priimek</i>	<i>Vloga</i>	<i>Podjetje</i>
.....
.....
.....

INVESTITOR

<i>Ime in priimek</i>	<i>Vloga</i>	<i>Podjetje</i>
.....
.....
.....

IZVAJALCI

<i>Ime in priimek</i>	<i>Vloga</i>	<i>Podjetje</i>
.....
.....
.....

NADZOR

<i>Ime in priimek</i>	<i>Vloga</i>	<i>Podjetje</i>
.....
.....
.....

OSTALI

<i>Ime in priimek</i>	<i>Vloga</i>	<i>Podjetje</i>
.....
.....
.....

* Za zapis sodelujočih zadostuje ime in priimek. Ostalo se zapiše zaradi lažjega vodenja evidence

** Posameznikov, ki ne želijo biti vpisani na seznam, se ne zapiše.